

11. zjazd Slovenskej botanickej spoločnosti pri SAV

V dňoch 10. – 13. septembra 2019 sa v Nitre uskutočnil 11. zjazd Slovenskej botanickej spoločnosti pri Slovenskej akadémii vied. Organizovala ho Západoslovenská pobočka SBS v priestoroch Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre. Zjazdu sa zúčastnilo 38 účastníkov (všetko členov SBS). Rokovania zjazdu otvorili krátkymi príhovormi predseda SBS, RNDr. Milan Valachovič, DrSc. a prodekan Fakulty agrobiológie a potravinových zdrojov SPU za vedu, Ing. Jaroslav Andreji, PhD. Po nich si prítomní minútu ticha uctili pamiatku nedávno zosnulého dlhoročného predsedu spoločnosti prof. RNDr. Františka Hindáka, DrSc. († 6. 9. 2019). Následne odzneli 4 plenárne prednášky pozvaných hostí: prof. RNDr. Karla Pracha, CSc., predsedu Českej botanickej spoločnosti, prof. RNDr. Karola Marholda, CSc., podpredsedu SAV pre 2. oddelenie vied, Mgr. Anny Bérešovej, PhD., riaditeľky Centra biológie rastlín a biodiverzity SAV a prof. RNDr. Milana Ružičku, DrSc. Na záver rokovacieho dňa sa konalo Valné zhromaždenie SBS za účasti 28 členov spoločnosti a po ňom slávnostná večera. V ďalších dňoch bolo na zjazde prezentovaných celkom 21 referátov a 8 posterov. Tematické zameranie zjazdu sa venovalo najmä výskumu cievnatých rastlín v odboroch: floristika, taxonómia (najmä s využitím prietokovej cytometrie), fytoecológia – syntaxonomické revízie lesných spoločenstiev, populačná biológia rastlín, fenológia, fytoindikácie a monitoring ekotoxicity, etnobotanika a manažment lúčnych porastov. Súčasťou zjazdu boli aj odborné exkurzie: do Botanickej záhrady SPU v Nitre (11. 9.), do NPR Zoborská lesostep (12. 9.) a na slaniská Síky pri obci Močenok (13. 9.).

Podnety a návrhy, ktoré boli diskutované počas rokovaní zjazdu a počas záverečnej diskusie dňa 12. septembra 2019 boli sformulované do niekoľkých uznesení.

Uznesenia 11. zjazdu Slovenskej botanickej spoločnosti pri SAV

Zjazd konštatuje:

1. Pred 100 rokmi začala na Slovensku pôsobiť Československá botanická spoločnosť – vedecká spoločnosť združujúca profesionálnych a amatérskych záujemcov o botaniku. Jej prvé valné zhromaždenie sa uskutočnilo 10. novembra 1919 v Prahe. Na svojom druhom valnom zhromaždení 25. 10. 1920 táto spoločnosť osobitne ocenila celoživotnú prácu dvoch slovenských botanikov a vymenovala Jozefa Ľudovíta Holubyho za čestného člena a Václava Vraného za dopisujúceho člena spoločnosti. Československá botanická spoločnosť od začiatku podporovala floristický výskum Slovenska a v roku 1954 iniciovala projekt *Kvetena Slovenska*, ktorý v roku 1966 vyústil do začiatku vydávania mnohohväzkového diela *Flóra Slovenska*. V súčasnosti SBS pri SAV pokračuje v tejto tradícii a podporuje činnosť botanikov – profesionálov i amatérov – pri poznávaní a výskume flóry a vegetácie Slovenska.
2. Členovia SBS sa od posledného zjazdu v roku 2014 v Košiciach aktívne a významne podieľali o. i. na:
 - a) príprave a vydaní ďalšieho (šestnásteho) zväzku *Flóry Slovenska*, menovite VI/4, (2. časť radu *Caryophyllales*, rad *Ericales*), v súčasnosti sa pripravuje na vydanie zväzok VI/2 (1. časť čeľade *Asteraceae*),
 - b) príprave a vydaní nového (piateho) *Zoznamu ohrozených taxónov paprad'orastov a kvitnúcich rastlín flóry Slovenska* (2015) podľa kritérií a kategórií IUCN,
 - c) organizovaní *Floristických kurzov SBS a ČBS* v Ružomberku (2015) a v Bardejove (2018) a vydaní zborníka výsledkov floristického kurzu v Zlatých Moravciach (2018),

- d) pokroku v oblasti populačnej biológie rastlín, prezentovanom na 11. konferencii PBR v Nitre (2014) a publikovanom v Supplemente Bulletinu SBS (2016),
- e) zhodnotení diela kňaza a významného botanika doc. RNDr. Jána Futáka, CSc. na konferencii vo Zvolene (2014) a publikovanom v Supplemente Bulletinu SBS (2016),
- f) vypracovaní a publikovaní *Zásad, pravidiel a odporúčaní pre tvorbu a revíziu slovenského menoslovia siníc, rias, húb a rastlín* (2017),
- g) príprave posledného, šiesteho zväzku *Prehľadu rastlinných spoločenstiev Slovenska*, venovanom lesnej vegetácii (je v záverečnom štádiu pred predložením Edičnej rade SAV na vydanie vo vydavateľstve VEDA),
- h) príprave *Malej flóry Slovenska*, slovenského terénneho kľúča na určovanie cievnatých rastlín Slovenska (je pred ukončením, s predpokladaným publikovaním v roku 2020),
- i) príprave nového zoznamu (enumeratio) taxónov kvitnúcich rastlín uvádzaných zo Slovenska (s predpokladaným publikovaním v roku 2020 alebo 2021),
- j) organizovaní a vedení početných seminárov, konferencií, terénnych botanických exkurzií a pravidelnej *Floristickej poradne* v Bratislave, určených pre odbornú i širokú verejnosť,
- k) organizovaní a finančnej podpore súťaží *Liečivé rastliny* a *Botanikiáda*, určených pre žiakov základných a stredných škôl.

Zjazd ukladá:

- 1) Hlavnému výboru SBS a všetkým členom spoločnosti venovať pozornosť botanickým pracoviskám na Slovensku v snahe podporovať ich rozvoj a zabrániť redukcii až zániku týchto pracovísk a pracovných miest botanikov v nich, napr. pri reorganizáciách (zlučovaní) existujúcich pracovísk.
- 2) Členom SBS pracujúcich na vysokých školách základného prírodovedného zamerania presadzovať pri akreditáciách študijných programov zachovanie študijného odboru Botanika a v rámci neho zachovanie výučby základných i špecializovaných botanických disciplín. Pri akreditácii aplikovaných biologických odborov (poľnohospodárskych, lesníckych, farmaceutických, veterinárnych a ostatných vied) zabezpečiť výučbu botanických predmetov v príslušných študijných programoch, rešpektujúc potreby vedných odborov.
- 3) Hlavnému výboru SBS a členom spoločnosti venovať pozornosť výučbe botaniky na školách všetkých stupňov, zvážiť obnovenie pedagogickej komisie SBS, ktorá by o. i. posudzovala aj alternatívne učebnice biológie, prírodovedy, resp. botaniky z hľadiska správnosti prezentovaných informácií, príp. metodickú úroveň výučby týchto predmetov, vrátane praktických cvičení.
- 4) Všetkým členom spoločnosti aktívne sa podieľať na poznávaní kveteny Slovenska, najmä na regionálnom floristickom výskume Slovenska a dokumentácii výskytu pôvodných, ako aj nepôvodných druhov rastlín na tomto území.
- 5) Hlavnému výboru SBS zvážiť vytvorenie *Fondu Jána Futáka* určeného na podporu floristického výskumu Slovenska, prípravu a vydávanie regionálnych flór a ekobiologických štúdií druhov kveteny Slovenska, osobitne v prípadoch, na ktoré nie je možné získať finančnú podporu z existujúcich grantových agentúr a grantových schém univerzít a výskumných inštitúcií.
- 6) Hlavnému výboru SBS a členom spoločnosti podporovať výskum rastlinných populácií a získavania kvantitatívnych údajov o lokálnych populáciách vzácnych a ohrozených druhov, ako aj nepôvodných druhov rastlín na území Slovenska a ich zverejňovanie v Bulletinu SBS v rámci floristických údajov o výskyte a rozšírení druhov.

- 7) Hlavnému výboru SBS podporovať prípravu a vydávanie komentovaných máp historického a aktuálneho rozšírenia vybraných taxónov rastlín na území Slovenska, vrátane tvorby databázy zhromažďujúcej údaje o výskyte a vlastnostiach rastlinných druhov na Slovensku, po vzore českej databázy PLADIAS.
- 8) Hlavnému výboru SBS hľadať možnosti zverejňovania botanických bibliografických prác zostavovaných s využitím moderných počítačových prostriedkov.
- 9) Hlavnému výboru a členom spoločnosti venovať pozornosť záujmovej činnosti mládeže v snahe upriamiť jej pozornosť na rastliny a botaniku a v tejto súvislosti zvážiť obnovenie Komisie SBS pre prácu s mládežou; pokračovať v organizovaní Floristických kurzov a exkurzií pre mládež a zvážiť možnosti podieľania sa na príprave úloh pre súťaže mládeže, ako sú Biologická olympiáda, SOČ, Poznaj a chráň a iné.
- 10) Hlavnému výboru a všetkým členom spoločnosti propagovať činnosť a akcie/aktivity SBS na botanických pracoviskách a na verejnosti, osobitne na školách všetkých stupňov, s využitím moderných komunikačných prostriedkov (facebook, televízia, rozhlas, printové médiá) a tak zvýšiť účasť na akciách spoločnosti (prednáškach, exkurziách a pod.).
- 11) Hlavnému výboru SBS a Stredoslovenskej pobočke SBS vo Zvolene zorganizovať v roku 2024 12. zjazd SBS.

Podakovanie: Účastníci zjazdu vyslovujú poďakovanie organizačnému výboru zjazdu, najmä predsedovi Západoslovenskej pobočky SBS v Nitre, doc. Ing. Pavlovi Eliášovi, PhD., za prípravu a realizáciu zjazdu v priestoroch Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre a vydanie zborníka abstraktov zo zjazdu.

Účastníci 11. zjazdu SBS v Nitre